

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

_____ **Андрій ФОМЕНКО**

____.____.2020

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ»

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітня програма: «Публічне управління та адміністрування»,
наказ ДДУВС № 641 від 31.08.2020

Статус навчальної дисципліни: нормативна

Мова навчання: українська

Дніпро – 2020

Філософія управління // Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 12 с.

РОЗРОБНИК:

Трещов М.М., професор кафедри управління та адміністрування факультету соціально-психологічної освіти та управління, доктор наук з державного управління

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Крушельницька Т.А., професор кафедри економіки та регіональної економічної політики Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, доктор наук з державного управління, доцент

Матвєєва О.Ю., доцент кафедри економіки та регіональної економічної політики Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, кандидат наук з державного управління

Розглянуто на засіданні оперативної наради кафедри управління та адміністрування
26.08.2020, протокол № 18

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
27.08.2020, протокол № 12

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом 5 років
27.08.2020, протокол № 12

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія управління» є засвоєння філософсько-методологічного змісту сучасного управління; основних типів, принципів, законів управління; формування культури управлінської діяльності, усвідомлення її творчого характеру та інноваційності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія управління» є:

- засвоєння студентами філософських засад та основних закономірностей управління, що зумовлюють поведінку людей і спільнот у всіх сферах суспільного життя;
- опанування знань, вмінь та навичок вирішення професійних завдань з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення ефективності управління;
- оволодіння основними прийомами та принципами самостійного проведення наукового дослідження;
- формування навичок критичного оцінювання результатів проведеного наукового дослідження;
- роз'яснення особливостей та базових категорій професійної етики;
- обґрунтування основних положень етичного кодексу державних управлінців;
- формування професійної етичної культури слухачів.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни «Філософія управління». Навчальна дисципліна «Філософія управління» є дисципліною, що використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук і дозволяє випускнику вирішувати професійні завдання за визначеною спеціальністю та спеціалізацією з урахуванням ризику виникнення конфліктних, суперечливих ситуацій, що спричиняють найзагальніші типи управлінської діяльності. Філософська теорія управління виступає в якості ефективної теорії і практики управління, процесу прийняття й реалізації управлінських рішень, як мистецтво управління людьми.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Філософія управління».

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі повинні

знати:

- специфіку філософської методології аналізу проблем управління;
- теоретико-методологічні засади суспільного розвитку;
- історико-філософські аспекти розвитку теорії управління;
- філософський зміст основних сфер суспільного життя;
- теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень;

вміти :

- здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур;

– здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм;

– представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності;

– розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень;

– планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків;

– використовувати системні знання про механізми, методи та інструменти публічного управління в різних сферах, секторах, галузях, комплексах національної економіки;

– використовувати інноваційні соціальні технології, механізми соціального діалогу, альтернативного вирішення спорів як інструменти забезпечення громадянської злагоди, державно-громадського партнерства в процесах вироблення, реалізації та оцінювання публічної політики в площині перетину сфер управління, економіки, публічної діяльності;

– розробляти і впроваджувати ефективні організаційні структури в територіальних громадах, методи й інструменти управління ними спрямовані на вирішення актуальних проблем їх розвитку.

Обсяг навчальної дисципліни: Додаток 1.1 *(оновлюється щорічно)*.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Філософія проблеми управління: предмет, об'єкт і завдання

Філософія управління: концепція, об'єкт, предмет. Суб'єкт та об'єкт управління. Типи управління. Роль потреб та інтересів у формуванні мотивів і цілей управлінської діяльності. Принципи соціального управління.

Тема 2. Історія і сучасний стан філософського осмислення феномену управління

Проблема управління у філософії стародавнього світу. Обґрунтування управлінських функцій в філософії середніх віків та епохи Відродження. Філософські основи управління суспільством в філософії Нового часу. Сучасний стан філософського осмислення феномену управління.

Тема 3. Теоретико-методологічні засади соціального управління

Загальні принципи філософії управління. Галузеві принципи філософії управління. Методи філософії управління. Методи, спрямовані на розв'язання управлінських завдань і прийняття управлінських рішень.

Тема 4. Моделі управління: онтологічні та гносеологічні виміри

Онтологічний вимір феномену управління. Поняття моделі управління. Критерії типологізації управлінських систем. Ліберальний тип управлінських систем. Тоталітарна система управління. Демократична система управління. Гносеологічний вимір феномену управління.

Тема 5. Філософські засади прийняття управлінських рішень

Поняття та сутність управлінського рішення, його типологізація та класифікація. Головні моделі та технології прийняття управлінського рішення. Основні етапи прийняття управлінського рішення. Світоглядно-методологічні засади прийняття правильного управлінського рішення.

Тема 6. Креативність та інновації в управлінській діяльності

Креативність як інтегральна творча здібність. Креативний та інноваційний менеджмент. Процес пошуку креативних рішень. Засади формування креативних організаційних структур. Види креативних організаційних структур: матричні структури, гіпертекст-організація, віртуальна організація, малі інноваційні організації (внутрішні, зовнішні венчури, проектно-конструкторські організації, технопарки, тощо).

Тема 7. Професійна етика: специфіка, проблематика, місце в системі етичного знання

Етика та управлінська діяльність. Особливості професійної етики. Етика державного управлінця як вид професійної етики. Етичний кодекс державних управлінців: сутність та особливості реалізації. Етична інфраструктура державного управління.

Для навчальної дисципліни «Філософія управління» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: лекційні, семінарські заняття, індивідуальна та самостійна робота, підсумковий контроль.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами:

- поточного контролю (30 б.) – на підставі участі слухача у практичних заняттях;
- індивідуальної та самостійної роботи слухача (30 б.) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань (30 б);
- підсумкового контролю (40 б.) – на підставі заліку.

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
-------------	------------------

5	Високий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтуються на глибокому знанні чинного законодавства, теорії, історії публічного управління та правозастосовної практики
4	Добрий рівень компетентностей. Добрий рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними вадами. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтуються на знанні чинного законодавства, теорії, історії публічного управління та правозастосовної практики
3	Достатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками
2	Недостатній рівень компетентностей. Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру; практичні навички та вміння сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань, передбачених планом заняття, виконані, деякі види завдань містять істотні помилки, які потребують подальшого усунення
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни й поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті

За самостійну та індивідуальну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно з їх складністю та визначаються викладачем

Критерії оцінювання самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

БАЛИ	ВИД ЗАВДАННЯ
15	Написання творчої роботи (есе) за тематикою, визначеною викладачем
15	Написання та публікація тез доповіді на конференції всеукраїнського чи регіонального рівня
Мах 5 за одне питання	Самостійне опрацювання теоретичних питань
Мах 5 за одну презентацію	Підготовка презентацій в форматі PowerPoint з обраних тем (групова або індивідуальна)

Незалежно від кількості набраних балів під час аудиторної роботи всі здобувачі вищої освіти виходять на підсумковий контроль.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Філософія управління» передбачено для заочної форми навчання залік (II семестр).

Критерії оцінки знань з дисциплін кафедри для підсумкового контролю (залік/екзамен)

1. Виконання теоретичної частини завдання – мах 20 балів.

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
18 – 20	Теоретичне питання розкрито повно та ґрунтовно, з використанням не тільки обов'язкової, а й додаткової літератури
14 – 17	Теоретичне питання в цілому розкрито, однак допущені деякі неточності. Обов'язкова література опрацьована не в повному обсязі
10 – 13	Сутність питання визначено правильно, але розкрито неповністю, допущені деякі помилки. Обсяг обов'язкової літератури використаний частково
7 – 9	Сутність питання визначено правильно, але розкрито частково, допущені суттєві помилки в термінології, без впливу на загальне розуміння питання. Опрацьовано лише 2 -3 джерела обов'язкової літератури
3 – 6	Сутність питання розкрито недостатньо, поверхово, не розкрито більшість його окремих положень, допущені грубі помилки, що вплинули на загальне розуміння проблеми. Обов'язкова література не опрацьована.
0 – 2	Сутність питання не розкрито взагалі. Поверхово розкрито лише

	окремі положення питання. Допущені суттєві помилки, що значно вплинуло на загальне розуміння проблеми
--	---

2. Виконання практичної частини завдання – max 20 балів.

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
18 – 20	Практичне питання вирішено повністю. Зроблено достатньо повний висновок
14 – 17	Практичне питання в цілому розкрито, однак допущені деякі неточності. Поверхово зроблений висновок
10 – 13	Практичне питання вирішено правильно, але розкрито неповністю. Допущені незначні помилки. Висновок зроблений частково
5 – 9	Практичне питання вирішено правильно, але розкрито частково, допущені суттєві помилки в термінології, без впливу на загальне розуміння питання. Висновок не сформульовано
1– 4	Практичне питання розкрито недостатньо, поверхово, не визначено більшість його окремих положень, допущені грубі помилки, що вплинули на загальне розуміння проблеми.
0	Практичне питання не розв'язане

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Для якісного засвоєння слухачами навчальної дисципліни необхідна наявність ноутбука, проектора, доступ до мережі Internet, звукового обладнання, фліпчарт, кольорові маркери.

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації)

Засобами забезпечення навчальної дисципліни та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали; каталоги ресурсів, стандартизовані тести; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Додаток 1.1.
до Робочої програми з навчальної дисципліни
«Філософія управління»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

_____ **Лариса НАЛИВАЙКО**

_____ 2020

**ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ»**

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»
на 2020/2021 навчальний рік

Форма навчання: ЗАОЧНА Обсяг: 3 кредити ЄКТС (90 годин).

Факультет: Соціально-психологічної освіти та управління

Курс: 1 Група: МЗ – ПУА – 021

№ теми згідно з	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1.	Філософія проблеми управління: предмет, об'єкт і завдання	13	3	1	2		10
2.	Історія і сучасний стан філософського осмислення феномену управління	23	1	1			22
3.	Теоретико-методологічні засади соціального управління	13	3	1	2		10
4.	Моделі управління: онтологічні та гносеологічні виміри	14	4	2		2	10
5.	Філософські засади прийняття управлінських рішень	22	2	2			20
6.	Креативність та інновації в управлінській діяльності	14	4	2		2	10
7.	Професійна етика: специфіка, проблематика, місце в системі етичного знання	21	1	1			20
Разом за семестр		120	18	10	4	4	102
Форма підсумкового контролю		залік					

Розглянуто і схвалено на засіданні оперативної наради кафедри
управління та адміністрування, протокол від 26 серпня 2020 р. № 18.

Керівник кафедри

()

акти

Сергій ШЕВЧЕНКО

1. Загальна декларація прав людини: резолюція Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_015.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>.
3. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/889-19>.
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.
5. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2493-14>.
6. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства з питань державної служби України від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали

1. Атаманчук Г.В. Управление в жизнедеятельности людей: (Очерки проблемы) / Г.В.Атаманчук. – М.: Изд-воРАГС, 2008. – 397 с.
2. Войтович Р.В. Ідеологія, технологія та стиль у державному управлінні: Навч. посіб. – К.: НАДУ; 2003. – 197 с.
3. Воронкова В. Г. Менеджмент у державних організаціях: Навч. посіб. – К.: «Професіонал», 2011. – 256 с.
4. Гаєвська О.Б. Управління як соціальний феномен / О.Б. Гаєвська; Київ. нац. екон. ун-т.–К.: КНЕУ, 2000. – 168 с.
5. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми: Монографія / Кол. авт.; За ред. д-ра філос. н., професора В.М. Князева. – К.: Вид-во НАДУ; Міленіум, 2003. – 320 с.
6. Діденко Н.Г. Державне управління і соціальне партнерство: актуальні проблеми теорії і практики: Монографія / Н.Г. Діденко. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2007. – 404 с.
7. Діденко Н.Г. Управління, влада, держава: філософські аспекти взаємодії: Монографія / Н.Г. Діденко. – Донецьк: ДонДУ, 2005. – 128 с.
8. Князев В.М., Надольний І.Ф., Губерський Л.В., Андрущенко В.П. та ін. Філософія: Курс лекцій / За заг. ред. І.Ф. Надольного. – К.: Вікар, 2000. – 516 с.
9. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. – Вид. 2-ге, доп. і переробл. Х. : НТУ “ХПІ”, 2008. – 524 с.
10. Лаптії В.А. Управління органами внутрішніх справ в особливих умовах: Навчальний посібник/ НАВСУ. – К., 2000.
11. Лук'янець В.С, Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс. Оновлення методологічної культури. – К.: Центр практичної філософії, 2011. – 304 с.
12. Людина в лабіринті перспектив / А.В. Толстоухов, О.Є. Петрова, О.М. Рубанець та ін. – К: Видавець Парапан, 2008. – 200 с.

13. Розвиток людського ресурсу адміністративної реформи в Україні: стан і перспективи / М.І. Мельник (керівник авт. кол.), Ю.В. Бакаєв, Т.Е. Василевська та ін. – К.: Нота-прінт, 2002. –160 с.

14. Теорія управління в органах внутрішніх справ: навч. посіб. – К.: КНТ, 2007. – 884 с.

15. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навч. посібник / під ред. В.Г. Воронкової; [В.Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, О.М. Попов та ін.]; Запоріж. держ. інж. акад. – К. : “Професіонал”, 2006. – 567 с.

16. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження: Наук.-метод. посіб. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.

17. Філософські проблеми державного управління : навч.-метод. посіб. / В.М. Князев, Ю.В. Бакаєв, Т. Е. Василевська та ін. ; за заг. ред. В.М. Князева. – К. : НАДУ, 2012. – 220 с.

18. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. – 3-ге вид., перероб. і доп. – К: Знання: Прес, 2012. – 286 с.

Інші джерела

1. Бакуменко В., Князев В., Сурмін Ю. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку. *Вісник Української Академії державного управління при Президенті України*, 2003. №2. С. 11 – 27.

2. Василевська Т.Е. Етика державного службовця: гендерний вимір // Гендерні аспекти державної служби / М.Пірен, Н.Грицяк, Т.Василевська, О.Іваницька; за заг. ред. Б. Кравченка. – К.: Основи, 2002. С. 140 – 155.

3. Владленова І.В. Соціальне управління в інформаційному суспільстві. *Теорія і практика управління соціального управління*, 2011. №1. С. 32 – 47.

4. Воронкова В.Г. Синергетически-рефлексивная модель управления как единого социального организма. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя: ЗДІА. Вип. 27, 2011. С. 12 – 29.

5. Гарасимів О. І. Філософсько-правовий аспект соціальної відповідальності в діяльності органів внутрішніх справ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Гарасимів Олена Іванівна ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л., 2011. – 18 с.

6. Загальні правила поведінки державного службовця. К. : Наук. світ, 2000. – 24 с.

7. Мунько А.Ю. Зміни ціннісних орієнтирів у політичній сфері в контексті постіндустріального суспільства. *Теорія та практика державного управління* . Харків : Магістр, 2020. Вип. 1. С. 42 – 47.

8. Шевченко С.О. Аналіз поняттєво-категорійного апарату дослідження процесу гуманізації професійної підготовки публічних службовців. *Наукові праці. Серія : Державне управління*. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. Вип. 252. Т. 263. С. 184–190.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України // <http://www.kmu.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України // <http://www.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Нацдержслужби України // <http://www.nads.gov.ua>.

Розглянуто і схвалено на засіданні оперативної наради кафедри управління та адміністрування, протокол від 26 серпня 2020 р. № 18.

Керівник кафедри

Сергій ШЕВЧЕНКО

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА
УПРАВЛІННЯ**

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ»

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітня програма: «Публічне управління та адміністрування»,

наказ № 641 від 31.08.2020

Форма навчання: заочна

Група: МЗ – ПУА – 021

у 2020/2021 навчальному році

Плани семінарських (практичних)
занять обговорені та схвалені на
засіданні оперативної наради
кафедри управління та
адміністрування
протокол від 26 серпня 2020 року
№ 18

Завідувач кафедри

д.держ. упр., професор

Сергій ШЕВЧЕНКО

Дніпро – 2020

Філософія управління // Плани семінарських занять для заочної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020 – 8 с.

РОЗРОБНИК:

Трещов М.М., професор кафедри управління та адміністрування факультету соціально-психологічної освіти та управління, доктор наук з державного управління

Тема 1. Філософія проблеми управління: предмет, об'єкт і завдання

Семінарське заняття – 2 години

План

1. Предмет і об'єкт філософських проблем управління.
2. Філософія управління в системі філософських наук.
3. Основні питання та завдання філософських проблем управління.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: концепція філософії управління; предмет філософії управління; об'єкт філософії управління; типи управління; мотиви і цілі управлінської діяльності; принципи соціального управління.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 1:

1. Антропологічний аспект предмету курсу філософія управління.
2. Загальна характеристика використання методу моделювання при аналізі різних концепцій управління.
3. Використання методологічного потенціалу західних та вітчизняних дослідників проблем управління.
4. Гуманістичні чинники при виборі ефективної концепції управління.

Рекомендована література до Теми 1:

1. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми: Монографія / Кол. авт.; За ред. д-ра філос. н., професора В.М. Князева. – К.: Вид-во НАДУ; Міленіум, 2003. – 320 с.
2. Діденко Н.Г. Управління, влада, держава: філософські аспекти взаємодії: Монографія / Н.Г. Діденко. – Донецьк: ДонДУ, 2005. – 128 с.
3. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. вид. 2-ге, доп. і переробл. Х. : НТУ «ХП», 2008. – 524 с.
4. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Національний технічний ун-т “Харківський політехнічний ін-т”. – Вид. 2-ге, доп. і переробл. Х. : НТУ “ХП”, 2008. – 524 с.
5. Філософські проблеми державного управління : навч.-метод. посіб. / В.М. Князєв, Ю.В. Бакаєв, Т. Е. Василевська та ін. ; за заг. ред. В.М. Князева. – К.: НАДУ, 2012. – 220 с.

Тема 2. Історія і сучасний стан філософського осмислення феномену управління

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: вчення Платона про державу; управління в філософії Аристотеля; теологізація системи управління; секуляризація управлінських функцій; вчення Фоми Аквінського; класична німецька філософія; вчення Канта про право і державу; філософське осмислення феномену управління сучасності.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 2

1. Проблема управління у філософії країн Стародавнього Сходу. Концепція «гуманного управління» Конфуція.
2. Управління як особлива форма діяльності людини в античній філософії докласичного періоду.
3. Теологізація системи управління в умовах Середньовіччя. Секуляризація управлінських функцій в філософських поглядах мислителів Відродження.
4. Управління в фіхтеанській філософії дії. Система «керівник – підлеглий» в системі філософії Гегеля.

Тема 3. Теоретико-методологічні засади соціального управління

Семінарське заняття – 2 години

План

1. Зміст методології філософських проблем управління та її рівні.
2. Загальнометодологічні та специфічні принципи управлінської діяльності.
3. Основні структурні компоненти методології соціального управління. Класифікація та співвідношення методів, принципів та підходів до осмислення результативності соціального управління.
4. Методологія гуманістичного управління: адаптація і інтеграція філософської, загальнонаукової і частково наукової методології.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: методологія філософських проблем управління; загальні принципи управлінської діяльності; спеціальні принципи управлінської діяльності; структурні компоненти методології соціального управління; принципи соціального управління; методи соціального управління; методологія гуманістичного управління.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 3

1. Провести аналіз наукових методів соціального управління.
2. Сутність діалектичного методу.
3. Характеристика антропологічного методу.
4. Методи системного аналізу і системного синтезу.
5. Сутність методу прогнозування й моделювання?
6. Єдність гносеологічного, філософського і аксіологічного аналізу проблем соціального управління.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Бакуменко В., Князев В., Сурмін Ю. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку. *Вісник Української Академії державного управління при Президентіві України*. 2003. №2. С. 11–27.

2. Владленова І.В. Соціальне управління в інформаційному суспільстві. *Теорія і практика управління соціального управління*. 2011. №1. С. 32 – 47.

3. Гаєвська О.Б. Управління як соціальний феномен / О.Б. Гаєвська. К. : КНЕУ, 2000. 168 с.

4. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навч. посібник / під ред. В.Г. Воронкової; [В.Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, О.М. Попов та ін.]; Запоріж. держ. інж. акад. К. : Професіонал, 2006. 567 с.

Тема 4. Моделі управління: онтологічні та гносеологічні виміри.

Практичне заняття – 2 години

План

1. Ліберальний тип управлінських систем та його ознаки.
2. Тоталітарна система управління.
3. Демократична система управління.
4. Співтворча модель управління.
5. Використання інституціональних, мотиваційних, інформаційних методів управління.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: ліберальна система управління; тоталітарна система управління; демократична ситема управління; співтворча модель управління; методи управління: інституціональні, мотиваційні, інформаційні.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 4

1. Засади типологізації управлінських систем.
2. Сценарії розвитку управлінської ситуації.
3. Когнітивне моделювання як спосіб проведення системного аналізу ситуації та синтезу сценаріїв управління її розвитком.
4. Рефлексивне управління як спосіб формування уявлень суб'єктів про ситуацію та сценаріїв її розвитку у напрямку, бажаному для управляючого суб'єкта.

Рекомендована література до Теми 4:

1. Войтович Р.В. Ідеологія, технологія та стиль у державному управлінні: Навч. посіб. – К.: НАДУ; 2003. – 197 с.

5. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми: Монографія / Кол. авт.; За ред. д-ра філос. н., професора В.М. Князева. – К.: Вид-во НАДУ; Міленіум, 2003. – 320 с.

6. Князєв В.М., Надольний І.Ф., Губерський Л.В., Андрущенко В.П. та ін. Філософія: Курс лекцій / За заг. ред. І.Ф. Надольного. – К.: Вікар, 2000. – 516 с.

7. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. вид. 2-ге, доп. і переробл. Х. : НТУ «ХП», 2008. 524 с.

Тема 5. Філософські засади прийняття управлінських рішень

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: управлінське рішення; етапи прийняття управлінського рішення; види управлінських рішень; оптимальне управлінське рішення; аксіологічно-антропологічні характеристики управлінського рішення; реалізація управлінського рішення; контроль за виконанням управлінських рішень.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5

1. Ефективність і доцільність як основні характеристики обґрунтованого управлінського рішення.
2. Проблема управлінського вибору в типових і нестандартних ситуаціях.
3. Особливості технології обґрунтування та прийняття управлінських рішень особливості на державній службі.
4. Виявлення альтернатив та їх оцінка в процесі прийняття управлінських рішень.
5. Принципи прийняття управлінських рішень.

Рекомендована література до Теми 5:

2. Діденко Н.Г. Управління, влада, держава: філософські аспекти взаємодії: Монографія / Н.Г. Діденко. Донецьк: ДонДУ, 2005. 128 с.
3. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. вид. 2-ге, доп. і переробл. Х. : НТУ «ХПІ», 2008. 524 с.
4. Управління людськими ресурсами: філософські засади : навч. посібник / під ред. В.Г. Воронкової; [В.Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, О.М. Попов та ін.]; Запоріж. держ. інж. акад. К. : Професіонал, 2006. 567 с.
5. Філософські проблеми державного управління : навч.-метод. посіб. / В.М. Князєв, Ю.В. Бакаєв, Т. Е. Василевська та ін. ; за заг. ред. В.М. Князєва. К.: НАДУ, 2012. 220 с.
7. Бакуменко В., Князєв В., Сурмін Ю. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку. *Вісник Української Академії державного управління при Президенті України*. 2003. №2. С. 11–27.
8. Воронкова В.Г. Синергетически-рефлексивная модель управления как единого социального организма. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Запоріжжя: ЗДІА. Вип. 27. 2011. С. 12 – 29.

Тема 6. Креативність та інновації в управлінській діяльності

Практичне заняття – 2 години

План

1. Креативний менеджмент.
2. Інноваційний менеджмент.
3. Процес пошуку креативних рішень.

4. Засади продукування інноваційних рішень.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: креативність; інновації; креативний менеджмент; інноваційний менеджмент; креативні рішення; пошук креативних рішень; інноваційні рішення; креативні організаційні структури.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 6

1. Формування креативних організаційних структур.
2. Види креативних організаційних структур: матричні структури, гіпертекст-організація, віртуальна організація, малі інноваційні організації.
3. Види малих інноваційних організацій: внутрішні і зовнішні венчури, проектно-конструкторські організації, технопарки.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. вид. 2-ге, доп. і переробл. Х. : НТУ «ХП», 2008. 524 с.
2. Мунько А.Ю. Зміни ціннісних орієнтирів у політичній сфері в контексті постіндустріального суспільства. *Теорія та практика державного управління*. Харків : Магістр, 2020. Вип. 1. С. 42 – 47.
3. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження: наук.-метод. посіб. К.: Вид-во УАДУ, 2000. 340 с.
4. Шевченко С.О. Аналіз поняттєво-категорійного апарату дослідження процесу гуманізації професійної підготовки публічних службовців. *Наукові праці*. Серія : Державне управління. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. Вип. 252. Т. 263. С. 184–190.

Тема 7. Професійна етика: специфіка, проблематика, місце в системі етичного знання

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

етичні відносини; відносини державних управлінців і громадян; моральна культура спілкування; моральна зрілість; дисципліна; взаємини влади і громадян; довіра між владою і громадянами.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 7

1. Моральний комфорт життя в колективі.
2. Керівництво та лідерство.
3. Соціально-етичний портрет керівника.
4. Моральний аспект відносин між керівниками і підлеглими в державно-управлінській діяльності.
5. Етико-психологічні правила критики.

Рекомендована література до Теми 7:

3. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2493-14>.
4. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства з питань державної служби України від 05.08.2016 № 158. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.
5. Войтович Р.В. Ідеологія, технологія та стиль у державному управлінні: навч. посіб. К.: НАДУ; 2003. 197 с.
6. Гаєвська О.Б. Управління як соціальний феномен / О.Б. Гаєвська; Київ. нац. екон. ун-т. К.: КНЕУ, 2000. 168 с.
7. Кремень В.Г., Пазиніч С.М., Пономарьов О.С. Філософія управління: підруч. вид. 2-ге, доп. і переробл. Х. : НТУ «ХП», 2008. 524 с.
8. Людина в лабіринті перспектив / А.В. Толстоухов, О.Є. Петрова, О.М. Рубанець та ін. – К: Видавець Парапан, 2008. – 200 с.
9. Василевська Т., Пірен М., Грицяк Н., Іваницька О. Етика державного службовця: гендерний вимір. *Гендерні аспекти державної служби*; за заг. ред. Б. Кравченка. К : Основи, 2002. С. 140 – 155.
10. Загальні правила поведінки державного службовця. К. : Наук. світ, 2000. 24 с.
11. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.
12. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/889-19>.

**ПИТАННЯ
ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
з дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ»**

1. Визначення принципів управління як підсистеми соціального управління.
2. Основні моделі прийняття управлінського рішення.
3. Основні вимоги до управлінського рішення.
4. Ознаки тоталітарної моделі управління.
5. Ліберальний тип управлінських систем та його ознаки.
6. Обґрунтування головних елементів стилю управління.
7. Методологія гуманістичного управління: адаптація і інтеграція філософської, загальнонаукової і частково наукової методології.
8. Критерії типологізації управлінських систем.
9. Загальнометодологічні та специфічні принципи управлінської діяльності.
10. Класифікація та співвідношення методів, принципів та підходів до осмислення результативності та ефективності соціального управління.
11. Основні структурні компоненти методології соціального управління.
12. Тоталітарний стиль управління: основні характеристики та особливості прояву.
13. Ліберальний тип управлінських систем.
14. Процесуальний, системний, ситуаційний, універсальний підходи щодо осмислення соціального управління.
15. Демократична система управління.
16. Критерії типологізації управлінських систем.
17. Модель управління: визначення та типологізація.
18. Філософські засади управлінського вибору в типових і нестандартних ситуаціях.
19. Теорія ідеального типу адміністративної організації («бюрократії») М. Вебера.
20. Оптимальне управлінське рішення та його ефективна реалізація. Оцінка результатів управлінського рішення.
21. Ефективність і доцільність як основні характеристики обґрунтованого управлінського рішення.
22. Проблеми управління суспільством у класичній німецькій філософії. Розуміння системи управління людьми в філософії І.Канта.
23. Сутність управлінського рішення та основні етапи його прийняття.
24. Емпіризм та раціоналізм — методологічна основа системи управління в XVII-XIX ст.
25. Цілі управлінської діяльності: онтологічний та антропологічний зміст.
26. Сучасний стан філософського осмислення феномену соціального управління.
27. Цінності управлінської діяльності як конкретно-історична система.

28. Філософські основи управління в філософії Нового часу.
29. Філософсько-аксіологічні аспекти управлінського процесу. Аксіологія управління.
30. Обґрунтування управлінських функцій у філософії середніх віків та епохи Відродження.
31. Роль особистості в процесі управління. Поняття і типологія лідерства в управлінській діяльності.
32. Осмислення проблем управління у філософії стародавнього світу.
33. Соціальне управління як система відносин між людьми. Людина як об'єкт і суб'єкт управління.
34. Історико-логічний, онтологічний, гносеологічний, антропологічний аспекти предмету філософські проблеми управління.
35. Філософсько-антропологічні виміри управління. Антропологія управління.
- Використання інституціональних, мотиваційних, інформаційних методів управління.
36. Рефлексивне управління як спосіб формування уявлень суб'єктів про управлінську ситуацію та сценарії розвитку управління.
37. Предмет, об'єкт філософських проблем управління.
38. Адекватність цілей і засобів в процесі підготовки та виконання управлінських рішень.
39. Когнітивне моделювання як спосіб проведення системного аналізу управління, формування оптимального сценарію управління.
40. Зміст методології філософських проблем управління та її рівні.
41. Вплив філософії управління на формування та розвиток особистості управлінця.
42. Основні питання та завдання філософських проблем управління.
43. Типи управління та управлінські ролі: проблема вибору.
44. Суб'єкт і об'єкт соціального управління.
45. Креативність як інтегральна творча здібність.
46. Креативний та інноваційний менеджмент.
47. Види креативних організаційних структур: матричні структури, гіпертекст-організація, віртуальна організація, малі інноваційні організації.
48. Етика та управлінська діяльність.
49. Етичний кодекс державних управлінців: сутність та особливості реалізації.
50. Етична інфраструктура державного управління.

Розглянуто і схвалено на засіданні оперативної наради кафедри управління та адміністрування, протокол від 26 серпня 2020 р. № 18.

Керівник кафедри

Сергій ШЕВЧЕНКО